

[Finansministeren.]

værdigt, at en så stærk økonomisk ekspansion, som vi har været vidne til, har kunnet forenes med et — omend aftagende — overskud på betalingsbalancen og tillige et ret stabilt prisniveau.

Dette gunstige forløb skyldes for det første, at bytteforholdet i udenrigshandelen har udviklet sig til fordel for os. Importpriserne var som helhed dalende fra begyndelsen af 1957 til midten af 1958 og har siden været stabile. Derimod har eksportpriserne for vore landbrugsvarer, især smør, der en overgang i 1958 var meget lave, i høj grad bevæget sig til vor fordel i år. Det er i denne forbindelse værd at fremhæve, at medens landbrugets samlede nettovaluta-indtjening var stagnerende i årene fra 1952 til 1956 — hvilket utvivlsomt var en væsentlig årsag til de økonomiske vanskeligheder i denne periode — har landbruget i de sidste 3 år kunnet præstere en forøget tilgang af valuta til landet.

For det andet har forøgelsen af importen øvet en værdifuld stabiliserende indflydelse. I de første 3 kvartaler i år har importværdien været næsten 15 pct. større end i samme tidsrum i fjor. Dette tal giver endda ikke noget dækkende udtryk for importstigningen, idet importpriserne har været faldende, ligesom indkøbene af brændsel er gået tilbage som følge af den milde vinter. Den store importforøgelse har ganske vist betydet en forøget valutaudgift, men det har netop været en af de gavnlige virkninger af den rigelige valutalikviditet, at man på den måde har kunnet imødekomme den stigende indenlandske efterspørgsel.

For det tredje har udviklingen på statsbudgettet på en særdeles heldig måde bidraget til at holde den indenlandske efterspørgsel inden for rimelige grænser. Vi er dermed nået til det forhold, som i særlig grad er af betydning for vurderingen af finanspolitikken. Jeg skal derfor i det følgende gennemgå forskellige områder, hvor statsfinanserne har været påvirket af konjunkturopsvinget.

På samme måde som den forøgede omsætning har givet sig udslag i voksende indtægter hos de private erhvervsdrivende og lønmodtagerne, er også statens indtægter gået op. Det gælder bl. a. statsvirksomhedernes salgsindtægter, der — selv når

man ser bort fra forhøjelsen af banetaksterne — er højere end i fjor. Men det er i første række indtægten af forbrugsafgifterne, der har været meget stor. Til trods for, at der ikke er sket nogen forhøjelser af afgiftssatserne — der er tværtimod sket en nedsættelse af motorbeskatningen — vil afgiftsprovenuet efter alt at dømme i indeværende finansår blive omkring 400 mill. kr. større end i fjor, en stigning på ca. 12 pct. Denne forøgelse er noget større end fremgangen i den samlede omsætning, hvilket viser, at stigningen i forbrugsefterspørgslen i ret høj grad har været rettet mod beskattede varer. Dette er navnlig tilfældet med motorkøretøjer, hvoraf omsætningsafgiften i månederne april-oktober var rundt regnet en halv gang større end i samme tidsrum i fjor, men også andre betydningsfulde beskattede varer som tobak, drikkevarer, fjernsynsapparater og tekstiler har udvist en væsentlig omsætningsforøgelse.

Ved siden af den omtalte stigning i driftsindtægterne kan nævnes de store ekstraordinære afdrag, der har været på statens udlån, fordi debitorerne har opsagt statslån for at kunne udnytte de gode kreditmuligheder til omprioritering.

Det er imidlertid ikke alene gennem forøgede indtægter, konjunkturopgangen har begunstiget statsfinanserne. Der er også opnået besparelser på udgifterne. Navnlig er tilskuddet til arbejdsløshedsforsikringen gået ned med ca. 50 mill. kr. eller over en fjerdedel. Da tilskuddet er beregnet på grundlag af de udbetalte understøttelser i det foregående år — altså 1958-59 — skyldes denne nedgang i høj grad de gode beskæftigelsesmuligheder sidste vinter. Med den ringe arbejdsløshed, vi har haft igennem hele dette år, er der al mulig udsigt til, at statens tilskud ikke med det samme vil stige på ny, selv hvis vejrforholdene ikke skulle blive helt så gode i den kommende vinter. Det forekommer endvidere sandsynligt, at der med de øgede beskæftigelsesmuligheder vil vise sig besparelser på forskellige andre sociale udgifter.

Det falder naturligt sammen med omtalen af udgifterne ved arbejdsløshedsforsikringen at fremhæve de finansielle virkninger af standsningen af beskæftigelsesarbejder og forskellige andre anlægsarbejder i sommermånederne.